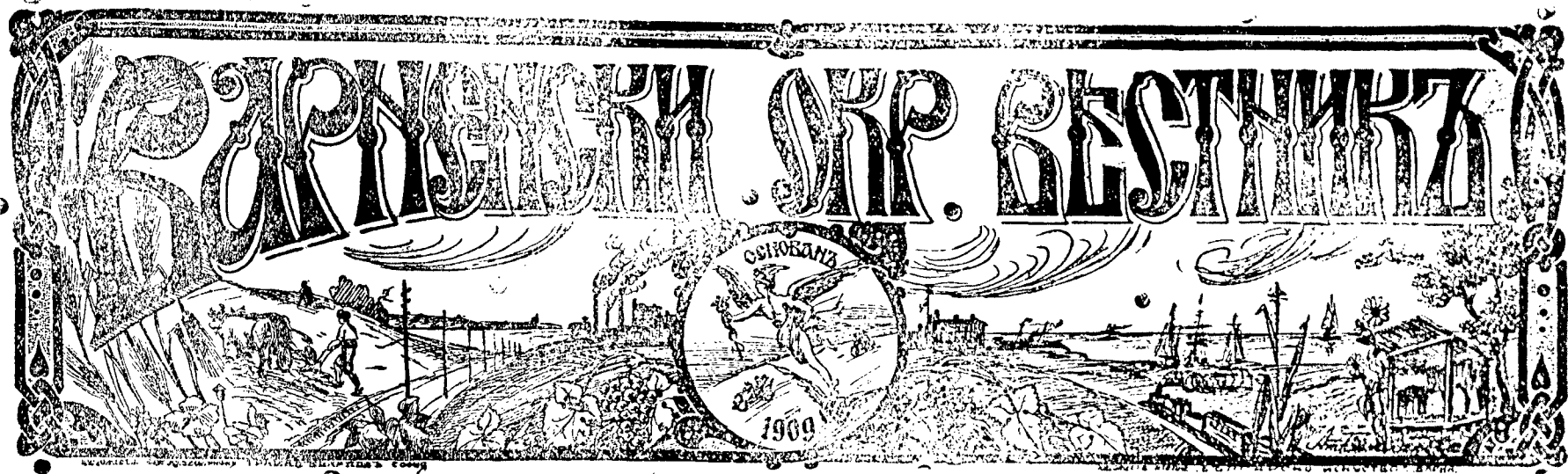




Journal departemental de Varna

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА ВАРНЕНСКАТА ОКРЖНА ПОСТОЯННАКОМИСИЯ.

Год. абонаментъ: за общини 200 лева
за учил. н-ва 100ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО
— Телефони: № № 28 и 502 —

Такси: за обявления на кв. ст. 1. в.

Н. Г. Николиевъ
секретарь на В. О. П. Комисия.**Окржните съвети и тяхните административно-стопански функции въ миналото, настоящето и бъдещето.**

(Продължение от брой 22)

IX.

За една по-голяма нагледност върху дейността на окржните, респ. п. комисии и същевременно за да се тури точка на демагогията, която се насажда, какво, п. комисии сж гнѣзда за разсипничество, че служили за охрана на партизани; че биле излишни институти и пр. и едва ли не прѣскали безъ всѣкаква полза, споредъ едни 500,000,000 а споредъ други 1 милиардъ лева ежегодно, тукъ му е мѣстото да изтъкнемъ и средствата, които се харчатъ отъ окржните въ България. За 1914 год. похарчено всичко отъ окржните 7,031,431 лв.; за 1922/23 год. 66,135,525 лв.; за 1923/24 год. 105,335,282 лв.; за 1924/25 г. 179,743,070 лв.; 1925/26 г. 224,668,059 лв.; за 1926/27 г. 213,557,074 л. за 1926/28 г. по наше изчисление, съгласно официалните отчети на окр. пост. комисии 181,394,440 лв. Ние ще дадемъ картината на разпредѣление на тия разходи за да се види, къде отиватъ годишно тия пари.

1) Погасени заеми и дългове въ размѣръ на 10,307,658 лв.; 2) Заплата и командировки на постоянно присѣстване, чиновници отъ разнитѣ ведомства, въ това число и държавните, въ разни комисии, които сж делигирани по силата на разни закони 22,579,751 лева. Отъ тия 22 милиона лева трѣбва да се има предъ видъ, че около 6 мил. лв. сж само заплати на окржнии провѣрители, ревизиращи селските общини и др.; 3) Пътни и дневни пари на окр. съветници за редовни и извънредни сѣсии 5,788,282 лв.; 4) данѣци, застраховки, наеми на здания, облекло на разсилни и падари, канцеларски, мобили, освѣтление, отопление, пощенски разноски, телефонни разговори и др. 6,064,734 лв.; всичко тѣй наречените консумативни разходи 25 на сто отъ цѣлия бюджетъ на окржга. Останалите разходи, разредѣлени въ следните 5 групи сж: 1) издрѣжка санитарната и ветеринарна служба 55,973,751 лв. или около 31 на сто; 2) за повдигане земледѣлието, селското стопанство, промишлеността, търговията и занаятите 17,144,842 лв. — 9 на сто; 3) нови сгради и др. съоразжения построени презъ годината 29,840,421 лв.; — 17 на сто; 4) на права мостове, чешми, било прѣко, било чрезъ помощи дадени на общините — 5,201,000 лв. — 3 на сто; 5) направа телефонна мръжа — 1,577,117 лв. — 1 на сто; 6) издрѣжка реални училища и разни фондове — 7,549,763 лв. — 4 на сто; 7) благотворителни цѣли и дружества (на частни лица, окр. съвети не даватъ помощи) 3,415,338 лв. 2 на сто; или безпорно продуктивни разходи 67 на сто; 8) остава една сума отъ

16,023,733 лв разходи по сключени бюджети, която сума следва да се разхвърли върху всички пера на разхода.

Питае ние, следъ като запознахме читателя съ функциите на окр. съвети и п. комисии, следъ като се запознахме и съ средствата, които харчатъ окр. съвети и къде и какъ ги харчатъ, кои служби ще се съкратятъ и какви икономии евентуално биха се постигнали. Единствени служби споредъ насъ, които биха могли да се съкратятъ, това сж: сѣсиите на окр. съвети, пост. присѣствания и отъ части централните канцеларии, които въпрочемъ едва ли ще се съкратятъ, тѣй като веднажъ предадени службите на окржните къмъ други учреждения естествено е, че персонала на тия учреждения, ще трѣбва да се увеличи. Прочие въ най-добрия случай ще се получатъ следните икономии: отъ заплати на пост. присѣстване и канцеларии около 9 милиона лв.; за канцеларски, отопление, освѣтление и пр. на тия съкъртени чиновници около 2 мил. лева; пътни и дневни пари на окр. съветници около 5 мил. лева, или всичко около 16 мил. лева. Това е то сумата, за която се дига толкова голѣмъ шумъ — цифра, която е толкова скромна въ сравнение съ маса други държ. разходи, които може да се премахнатъ и които многократно превишаватъ тая цифра, че не заслужава за нея да се говори като икономия, обаче съ закриването на п. комисии ще се нанесе единъ страшенъ ударъ на самоуправлението у насъ.

X.

Както изтъкнахме въ другите глави на настоящето ни изложение, п. комисии, респ. окр. съвети, освенъ тѣхните функции на разпредѣляне блага, тѣ сж институти на контрола и представителство. Ако се закрятъ окр. съвети, кой ще поеме функцията на контрола върху дейността на държ. институти въ окржга, и функциите на представителство на членовете на окр. съветъ въ изброените и неизброени комисии; кой ще даде компетентното мнение на единъ автономенъ органъ върху бюджетите и решенията на общинските съвети? — държ. чиновници? де е смисъла тогава на всички ония борби отъ освобождението до днесъ на демократизма — на населението да знае какво се върши въ окржга, да знае какво се върши въ разнитѣ административни комисии и оказва тамъ своето влияние и да дава своето независимо мнение върху дѣлата на общините? Не е ли това отказване на ония правдини, които дъл-

боко сж заседнали вече въ психологията на нашето население? Нѣма ли държавата да се бюрократизира окончателно, и всичко това за нѣкакви си 16 — 20 мил. лева? — За насъ е ясно отъ къде идатъ ударите стрѣшу п. комисии. Ние смѣтаме, че ударите идатъ отъ страна на държ. чиновничество и при това висшето, което не може да търпи автономните изборни институти, защото тѣ сж единъ трънъ въ неговата дейност; тѣ подлагатъ на критика тая негова дейност, а бюрократизма въобще врагъ е на критиката Кой ще издигне гласъ въ защита на населението, въ защита на неговите интереси, които ежедневно се разрешаватъ отъ административните комисии? Кой ще обсъди дейността на държавните органи въ окржга, кой ще подложи на критика тѣхната дейност? Кой ще си каже мнението по нея, ако не за друго, поне да му олекне, съ надежда, че все нѣкой пжтъ ще бжде чула неговата критика? Кой е застаналъ на чело на Тричовата комисия? — Държавни чиновници. Ние смѣтаме, че почит. Тричова комисия по отношение окр. съвети не се е справила съ своята задача; тя не е проучила основно тия институти и затова така леко е погледнала на въпроса. Преди да се тегли чертата върху окр. съвети, ще трѣбва доста много още да се помисли и проучи въпроса.

XI.

Но говори се за икономии. Ние смѣтаме, че докато не се промѣни системата на управлението у насъ, никакви ефикасни икономии не могатъ да бждатъ постигнати. И тукъ смѣтаме ние, че именно за да се постигнатъ економии, най-голямата роля ще изиграятъ окржни съвети. ако тѣ се реформиратъ на началата на пълна децентрализация и самостоятелност на службите имъ. Споредъ туй, което се изнася въ пресата около въпросите за съкращенията, ние не виждаме нищо сериозно. Щѣло отдѣление X. да се вземе отъ М-во У. и предаде къмъ м-вото Z, или щѣли да се съкратятъ нѣкои други писарски длѣжности, като се отрупатъ съ работа и безъ това претрупания съ такава нишъ персоналъ. Или щѣло да се закриятъ окр. съвети и се постигнатъ нѣкакви си 15 — 20 милиона лева економии отъ това.

Съкърщението на службите сж огледъ на економия трѣбва да станатъ, следъ като се разири голямиятъ въпросъ около системата на управлението у насъ — централизация или децентрализация, защото съ повдигането въпроса за окржж. съвети, този въпросъ е ясно и конкретно поставенъ за разрешение. И тогава чакъ, следъ като се очертаетъ една строга форма на управлението била централистична, или децентралистична ще трѣбва да се пристѣпи къмъ прилагането на тая програма, т. е. къмъ съкърщението. А до тогава каквото и да се направи, е палеативъ, който ще раз-

рои службите, които и безъ това доста много кудатъ. Нѣмаме за задача да критикуваме службите, но ще се спремъ при защитата на нашата теза върху бюрократизма у насъ.

XII.

Развитието на въпроса за окр. съвети отъ освобождението до днесъ както го разгледахме, ясно изтъкна какъ постепенно централистичните тенденции сж вземали връхъ, до като презъ 1925 год. се прави едно скѣсване, единъ пробивъ съ закона за окр. съвети въ тая верига на бюрократизма, съ която е скочанъ живота у насъ. Обаче усетилъ опасността бюрократизма, веднага се помъчи да възстанови своето единство и създаде вой противъ окр. съвети съ целъ да запази своята хегемония. Нека се спремъ за моментъ и се огледаме. Кой въпросъ макаръ и най-дребния, се разрешава отъ мѣстните държавни органи? — Никой, или почти никой. Всички държавни органи почти служатъ за препроваждане въпросите въ министерствата. Всички въпроси се отнасятъ въ София, където се бавятъ съ месеци и чакатъ своето разрешение. Дори назначаването на единъ митнишки стражаръ става отъ София. Мѣстните органи нѣматъ нито инициатива, нѣматъ и права и ония малко права, които иматъ, не смѣятъ да ги упражняватъ за да не се разсърдятъ въ министерствата. И населението отъ цѣла България ежедневно пълни влаковете, харчи своите последни средства, често пжти взети на заемъ, за да отиде въ София, за да ходатайствува за разрешението и на най-дребните, но често жизнени въпроси. Народните представители сж се обърнали на справочни бюра и ходтай предъ разнитѣ м-ва. Въ София преживяватъ по-вече отъ 1000 адвокати, отъ които по-голямата половина отъ почти не виждатъ сѣдилищата и се занимаватъ съ ураждане на разни въпроси и ходатайства предъ м-та. Това е създакъ бюрократизма у насъ. Предприемача отъ Неврокопско или Мазънлийско трѣбва да доиде въ София да виси по вратите на разни началници съ дни за да получи платениятъ си заповедъ, ако иска по-скоро да му се свърши работата и т. н. и т. н. Нѣмаме нито време, нито желание да изброяваме митарствата на които е подложено населението. Не отъ днесъ и вчера, а отъ десетки години. Отъ тогава отъ когато периферията, — кръгътъ се стесни до толкова, че се слѣ съ центъра. А да говоримъ ли за това, че кредитите поради редъ фирмалности се отпускатъ несвоеарменно, често пжти следъ като миче сезона за работите. Навсѣкде въ всичко бюрократизъмъ и бюрократизъмъ. Това сж резултатите на днесъ съществующата система въ управлението, следъ единъ 50 год. периодъ на свободенъ животъ на нашата страна. Така ли е другаде? Ето защо,

ние отричаме системата на бюрократизма, системата на централизацията въ управлението на страната и противопоставяне на нея система на децентрализация на службите. Ние смътаме, че въпросител от мѣстно значение за окръжител трѣбва да се разрешават от мѣстните служби, че трѣбва начело на тия служби да застане изборния елементъ, т. е. тия служби трѣбва да се поставятъ подъ прѣкото ръководство и контролъ на мѣстните самоуправителни тѣла, каквито сж окр. съвети. Въ миналото презъ режима на закона отъ 1882 година дори отъ части и презъ режима на закона отъ 1887 год. и днесъ при режима на закона отъ 1926 година за ония служби, които сж предадени къмъ окр. съвети, имаме достатъчно доказателства, а изтъкнахме доста данни, особено при разглеждане на закона отъ 1926 год. какво, службите предадени къмъ окр. съвети, сж дали безпорно много по-голъма продуктивна дейностъ. На какво се дължи това? Преди всичко начело на тия служби ще застане окр. съветъ, състоящъ се отъ хора отъ всички краища на окръга, хора, които познаватъ въ детайли нуждите на окръга. Начело заставатъ най-добрите избраници на това население, които иматъ амбицията, поради това, че сж избрани било поради дадени обѣщания и изборни платформи, да направятъ нѣщо за населението. Дейността на пост. присъствие е изложена всѣкога на критика на гражданството, на окр. съветници. Тя е на разположението на всѣки единъ гражданинъ, който се интересува отъ дѣлата и работитъ на окръга. Всѣко едно п. присъствие на окр. съветъ, всѣка една п. комисия идва съ амбицията да направи нѣщо и тя прави. Въ изборните институти бюрократизма не може да вирѣе. Тамъ въпросител се разрешаватъ веднага, защото всѣко едно забавяне е подложено на критиката на избирателя. Въ стремелъ у всѣки единъ окр. деятель да оправдае народното довѣрие да бжде отново избранъ, амбициитъ, ето она могъща лостъ, който кара окр. съвети да творятъ, лостъ, който липсва при бюрократизма. Защото държ. чиновникъ нѣма нужда да се избира, защото неговото мѣсто на държ. трапеза е осигурено. Той може да бжде уволненъ само по дисциплинаренъ редъ и пр. Нека оставимъ окръжител сами да създаватъ своето стопанско благополучие. Нека ги оставимъ сами да създадатъ своето благоустройство. И тѣ ще го създадатъ, ако имъ се дадатъ и съответните средства — тия средства, които днесъ иматъ държ. органи. Ние посочихме примѣри, ще ги повториме вкратце. Какво е направило Варнен. окр. планосъмачно бюро до 1926 г., като държавенъ органъ? Нищо, или почти нищо. Планирани сж годишно по 2 и половина села, когато, обаче, тѣ биватъ предадени къмъ окръжител сж сжция персоналъ и сжщитъ средства, планираватъ годишно по 14 и половина села. Варненското окр. водоснабдително бюро, до като бѣше подъ надзора на държавните органи, е водоснабдявало годишно около 6 села, обаче, сж сжщия персоналъ и сжщитъ средства, днесъ водоснабдява ежегодно повече отъ 13 села. А работата на окр. архитектурни бюра по постройката на училищата? Нека се сравни и развитието на санитарно-ветеринарните служби при държавата и днесъ при окръжител. Числото на санит.-ветерин. участъци е увеличено двойно и тройно. Ние бихме искали да се надникне въ Провадийската третокласна болница да се види въ какво окаяно положение — безъ бѣльо, безъ инструменти, почти безъ медикаменти — се предаде тя на Варнен. окр. пост. комисия и ние искаме въ сжщата тая болница, въпреки оскъдните средства на окръга да се надникне следъ 1—2 години, да се види въ какво положение ще бжде тя. Имате ли днеска представа какво нѣщо сж днеска държавните болници?

Въ печата се изнесе много за тѣхното плачевно положение. Имате ли представа, че всѣки единъ боленъ трѣбва да наеме отвѣнъ лице или нѣкой близъкъ, който да го гледа и му прислужва, че болницитъ сж пълни съ гледачи частни лица; че нощно време тия гледачи на болницитъ спятъ по леглата на болницитъ или по пода съ рискъ и тѣ да станатъ болни? — Точка. Да не говоримъ по-вече по това. Ние бихме запитали: Защо до сега не е довършено шосето Варна — Бургасъ, което е жизнено за интереситъ на тия два окръга. Това е дейността на окр. инженерства отъ двата окръга въ течение на 50 години, немощаха да построятъ едно шосе между тия два центъра. Това е така, защото шосето е държавно, а вижте що се твори съ междуселскитъ пѣтища, тамъ, където сж прѣко заинтересувани общинитъ, тамъ, където построятъ сж окръжна политика. Само въ разстояние на нѣколко години цѣлата страна се покри съ обширни междуселски пѣтища. Да говоримъ ли за семената, които се изпращатъ следъ като мине сезона. Ние не обвиняваме лица. Ние не обвиняваме органи. Обвиняваме системата. И тя е, която трѣбва да се премахне.

XII.

Ние ще посочимъ разбира се, неизчерпателно една широка програма за децентрализация на службите, които окръжител сж подготвени да поематъ съ закона отъ 1926 год.; смѣтате, че службите въ окръга трѣбва да се развиятъ както следва:

1) Благоустройството, освенъ до сега придаденитъ служби по планирането, водоснабдяването и кооративния строежъ на училищата ще следва да се придаде и окръж. инженерство съ всичкитъ му сериизи къмъ окръга, защото смѣтаме, че окръга е който е най-компетентъ и който е най-заинтересованъ съ строежа на пѣтищата. функциитъ на окр. инженерство относно утвърждаване плановетъ на сграда и пр. ни най-малко нѣма да пострада отъ това, че инженерството ще бжде къмъ пост. комисия. Ние смѣтаме, че държавните шосета, и шосета находящи се въ територията на даденъ окръгъ, трѣбва да се предадатъ къмъ окръжител. Това ще тласне напредъ строежа на пѣтищата. Мотивитъ изтъкнахме по-рано.

2) Селски телефонни мрежи и междуселска поща: телефонните мрежи и безъ това днесъ се строятъ отъ окръжител, чиновницитъ по телеф. постове се плащатъ било отъ общинитъ, било отъ окръжител, не остава освенъ тая служба всѣцело да се предаде на окръжител, като къмъ нея се предаде службата на междуселската поща, която върваме, окръжията ще организиратъ по-добре.

3) Отводняване, корекция на рѣкитъ, залѣсяване; смѣтаме, че тая служба ще трѣбва да развие като се предадатъ къмъ окръжител секциитъ по водитъ и се създаде специално отдѣлѣние по залѣсяването.

4) Земледѣлие и отраслитъ му: смѣтаме, че землед. катедри трѣбва да се предадатъ въ ведение на окръжител, за да се премахне двойственността на службите, а сжщевременно се тласне напредъ нашето земледѣлие. Тукъ смѣтаме, окръга най-добре ще разреши задачата на трансформацията на нашето земледѣлие съ огледъ почвени климатически условия, пазарища и индустрия. Отричаме създаването на специални замледѣлски камари, защото тѣй както е проектирано създаването имъ, това ще бжде едно недоносче, единъ съществителенъ институтъ, безъ голѣмо значение за нашето земледѣлие, което само ще обремени и разедини службата по земледѣлието.

5) Професионално образувание: До като смѣтаме, че общото образувание трѣбва да бжде напълно въ ръцетъ на държавата, ние смѣтаме, че професионалното образувание трѣбва да се развива съ огледъ на мѣстните условия и като най-

подходяще е да бжде то ръководено отъ окръжител.

6) Санитарно дѣло: Санитарното дѣло всецѣло трѣбва да бжде предадено къмъ окръжител во главе съ окр. лѣкарь и инспектората за борба съ маларията и всички болници въ окръга. Грижитъ за народното здраве сж по блиски до окръга и той по добре може да ги удовлетвори, отколкото държавата.

7) Ветеринарно дѣло: Сжщо.

8) Контрола върху общинскитъ финансии: трѣбва да бжде напълно въ ръцетъ на единъ институтъ, а не както е сега — въ ръцетъ на два института: смѣтните палати, които разглеждатъ отчетитъ — формална ревизия и п. комисии, които правятъ материална ревизия. Когато се правятъ ревизии отъ окръжните провѣрители отчетитъ на общинитъ не сж у тѣхъ и като така не може да се проследи разходването на сумитъ, чрезъ материалната ревизия на провѣрителя, защото документитъ сж пратени въ смѣтната палата за формална ревизия и често пѣти това става причина да бждатъ укрити маса злоупотребления. Смѣтаме, че контролата трѣбва да бжде всецѣло въ ръцетъ на окръга, защото п. комисии сж центъръ на цѣлата деятельность въ селата и като така чрезъ тая контрола п. комисия ще бжде въ контактъ съ общинитъ и ще знае всичко какво се върши въ тѣхъ.

9) Съществителенъ органъ на централното управление върху всички въпроси въпроси отъ които то се интересува, а сжщо така п. к-сии ще следва да продължаватъ да прегледятъ бюджетитъ и рѣшенията на общин. съвети и да даватъ мнения по тѣхъ, по съображения изтъкнати въ по горната точка.

10) Общи грижи за състоянието на окръга: съ право да дава мнение върху вървежътъ въ държавните служби предъ съответните министерства.

11) Участие съ свои представители — окр. съветници въ всички административни комисии по всички закони където сж засѣгнати и разрешаватъ интереситъ на населението.

12) И най-сетне благотворителността, която трѣбва да се създаде като институтъ и обедини въ себе си частната инициатива, трѣбва да бжде всецѣло съсредоточена въ окръжител за да има единство, навременност въ даваната помощ и регламентация въ тая благотворителност, а не както е сега да нѣма едини грижи за бедствующитъ, да е всичко това изоставено върху слабата частна инициатива и да не се знае къде отиватъ средствата и за какво. Обществото има право на грижи, но сжщевременно има право и на контрола. Съ това ние не изчерваме въпроса, но смѣтаме, че ще се създаде една стройна система на управление съ надежди за по-голъми резултати. Ще се постигнатъ грамадни економии, защото държавата ще следва да запази върху всички тия служби само контролата, която ще упражнява било чрезъ окр. управител, било чрезъ министерствата. При така разнешения въпросъ, нѣкой министерства ще се опразнятъ отъ неизброимитъ си отдѣли, подотдѣли, и пр. безъ да се чувствава това и безъ да пострада отъ това службата по тия сервиси. Ще се наложи вмѣсто нѣкои министерства да се създадатъ дирекции и контрола. Ще се намали числото на Министерствата. Наредъ съ това ще трѣбва числото на окръжител да бжде намалено до 10, като околитъ въ тѣхъ се разпредѣлятъ равномерно. Ето какъ ще се постигнатъ грамадни економии. Заличаването само едно м-во съ неговитъ общинни служби и превръщането му въ една дирекция за контрола, смѣтаме, само би донесло едни економии много по-голъми отъ бюджетитъ на всички окр. съвети и служби по тѣхъ.

XIII.

Но сега приближаваме къмъ най-болния въпросъ, материалниятъ.

Окръжните съвети днесъ не можаха да постигнатъ ония широки задачи, които имъ се възложиха съ закона отъ 1926 год. по липса на средства. И ако се направи едно сравнение между бюджета на държавата и тоя на окръжител, ще се види, че бюджетитъ на окръжител сж нѣколко пѣти по-продуктивен отъ тоя на държавата, защото държавата е тежакъ бюрократиченъ институтъ днесъ. Средствата на окръжител днесъ сж нищожни, сж смѣшни въ сравнение съ грамадните нужди, които окръжител трѣбва да задоволяватъ. Държавата е товарила и товари окръжител съ сервиси, съ задължения по разни фондови и комисии, като по такъвъ начинъ иззема едва ли не 25 на сто дори и повече отъ бюджетните средства на окръжител. Днесъ окръжител изнемогватъ едно, защото средствата имъ сж оскъдни и друго, защото фондовитъ сж се впили като пиявици въ бюджетитъ на окръжител и смучатъ тѣхните жизнени сокове. Да не говоримъ къде отиватъ средствата имъ. Да не говоримъ какъ става разходването на фондъ „Културни мероприятия“ и др. Следователно трѣбва да се изостави тая система на депласиране службите безъ да се погрижимъ за тѣхната издръжка. Днесъ има едни сираци, каквито сж санитарно-ветеринарните органи, на които отъ една страна плащатъ окръжител, отъ друга страна частъ отъ тия средства се събиратъ отъ общинитъ и понеже нито окръжител, нито общинитъ иматъ средства, тия служители стоятъ безъ заплата съ месеци, тогава когато тѣхнитъ колеги на държавна служба и отъ дирекцията на народното здраве си получаватъ редовно месечните заплати и си стоятъ на топличко въ градскитъ си канцеларии и тия въ Дирекцията на народното здраве, когато тия достойни борци за народно здраве, за опазване населението отъ болести, тия народни лѣчители всѣкидневно гаятъ калъта и ги лаятъ селскитъ кучета. Държавата не бива за едни да бжде майка, а за други мачеха. Единитъ и другитъ еднакво служатъ на народа. Ето защо трѣбва да се създадатъ солидни и достатъчни приходи на окръжител за да се гарантира правилното отправление на службите. Тия средства ги има: тѣ сж сжществуващи; тѣ сж именно: 1) економитъ, които ще се постигнатъ отъ съкращенията въ висшия персоналъ на Министерствата и на самитъ м-ва; 2) средствата, които днесъ се изживяватъ за тия служби; 3) всички такси и плащани услуги, като тия по телефонитъ и междуселски пощи и пр. ще следва да отидатъ въ полза на окръжител. Трѣбва изцѣло всички прѣки данаци да се предадатъ на окръжител. И окръжител ще могатъ да ги събератъ безъ тоя сложенъ апаратъ на дър. бирници: тѣ ще ги събератъ чрезъ селскитъ секр. бирници, разбира се при условие да се стабилизира службата на секр. бирника, да не зависи той отъ волята и каприза на тоя или она силенъ на деня. И чрезъ тая реформа ще се постигне една голѣма економия.

XIV

Но, ще ми се възрази, че съставътъ на окр. съвети днесъ не отговаря на тия голѣми задачи, които искаме да имъ се възложатъ. По тоя въпросъ ние смѣтаме, че съ огледъ задачитъ, които се възлагатъ на окр. съвети, населението ще прати достойни хора да разрешатъ тия задачи. Не трѣбва да се смѣта, че София е взела патентъ за способни управници, такива ще се намѣрятъ и въ провинцията. Обаче има едно зло и то се състои въ това, че числото на окр. съветници е ненуждно голѣмо. Софийски окръгъ напр. има по-вече отъ 100 окр. съветници. Ние смѣтаме, че числото на окр. съветници трѣбва да бжде намалено на половина за да може да се върши работа, защото не е мнозинството, което ще върши работа. Тука на тая тема окр. съвети сж неувязими, защото,

повтаряме, споредъ задачитѣ ще се подбиратъ и хората. Сжщо така ще трѣбва да се даде още по-голяма стабилностъ на п. комисии. Бламирането да не може да става съ обикновено болшинство и вота за бламъ да подлежи на контролата, било на централната, било на сждебната власт.

Въ заключение ще кажемъ, че всичко което казахме, въ това си изложение е може би не най-доброто, но ние имаме вѣрата, че пжтатъ, който сочимъ е добъръ, и че ще има резултати, че времето е назрѣло за тия рпформи и че крайно е времето да се извършатъ тѣ. (край)

П. Атанасовъ - учителъ
с. Ясж-тепе, Провадийско

Коледнитѣ празници и читалището

Отъ незапомнени още времена българския народъ тай въ паметъта си свѣти нарядни обичаи, които следъ покръстването си е приспособилъ къмъ християнството и чрезъ тѣхъ е осмислялъ и оживявалъ известни празнични дни.

Едни отъ най-свѣтлитѣ и осмислени съ интересни и хубави обрядности сж Коледнитѣ празници, презъ време на които подъ ръководството на главатари (станиници) за селото се уреждатъ коледарски хорова, които на Бждни вечеръ ходятъ по домоветѣ да благославятъ чрезъ звучната и жизнерадостна коледарска пѣсень.

Това е ставало по силата на обичай везъ огледъ на печалби или пѣкъ събранитѣ средства сж се давали за известна благотворителна целъ — въ селото главно за въ полза на църквата.

Въ последнитѣ (следъ войната години), обаче живота се корено промѣни по всички линии, промѣниха се и разбиранията у хората относно религия, нрази, обичаи и т. н. последнитѣ изгубиха да голѣма степенъ свѣтостъта и чистотата си, и като че станаха средство за събирне на пари, които на мѣсто да се употребятъ за известна обществена полза — се пропиватъ отъ коледаритѣ въ задушливитѣ кръчми и подъ влиянието на алкохолнитѣ пари, опиянени, се завършватъ хубавитѣ обичаи презъ свѣтлитѣ коледни дни. Да, ставатъ жертва на Бакхуса, на тъмата и мрака, вмѣсто да бждатъ употребени за свѣтлина и просвѣта, а тѣ (средствата) могатъ да бждатъ употребени разумно, за селото поне, само чрезъ селското читалище, което въ днешната наше действителностъ е единственъ фартъ, който грѣе въ мрака, що е обвилъ широкитѣ селски маси.

То е центъръ на просвѣта, втора школо по средъ школ-

ската младежъ въ селото и като така средствата придобити отъ коледнитѣ и други празнични дни, трѣбва да се дадатъ въ полза на мѣстното читалище.

Отдавна вече въ градоветѣ и нѣкои по будни села коледуването става отъ името на разни благотворителни и други дружества или читалището. Но въ болшинството сега се върви по старитѣ пѣтища още по безсмисленното пилѣене на средства, когато читалищата изнемогватъ, бедни дечица за коледенъ даръ сълзи проливатъ, а други за залъкъ ржце протягатъ. Живѣемъ въ вѣка на взаимнопомощта и милосердието, съ тия принципи трѣбва да свържемъ тия тѣй и всички други народни обичаи, дето могатъ да се проявятъ тѣ.

Какъ трѣба да се работи въ това направление чрезъ селското читалище, какъ трѣба да се формира коледарски хоръ, какъ да се спережи населението и младежъта, какви пречки има да се преодоляватъ — е въпросъ на отдѣлно обсъждане. Ще спомена само, че като читалищенъ дѣецъ и учителъ въ село Ясж-тепе сме подложили на сериозно обсъждане тия въпроси, и смѣтаме, че ако настойчиво се работи въ това отношение, сигурно е, че трудътъ ни ще се увѣчае съ успѣхъ.

Читалищни дейци отъ села и градове, въ тове отношение имаме широка областъ за дейностъ; осмеляйки народнитѣ ни празници съ свързани тѣ съ тѣхъ обичаи съ хубави и благородни инициативи — ще допринесемъ много отъ една страна — за просвѣтата на селскитѣ маси, за култивиране на благородни и нравствени чувства въ сжщитѣ и отъ др. ще се запазятъ и предадѣтъ хубавитѣ ни народни обичаи въ тѣхната сжщностъ и чистота на бжднитѣ поколения — на работа всредъ маситѣ! . .

района достигна до 7—8 см., а въ южната частъ слабо до 2—3 см. Снѣжната покривка се задържа само една седмица. Изобщо времето презъ месеца се характеризира като сравнително меко дъждовно и изобщо благоприятно за посѣвитѣ.

Презъ месеца валежа отъ дждъ, снѣгъ и др. измѣрени въ Варна е както следва: на 3 XII — 20.4 л.; на 4. XII — 20 л.; на 8. XII — 7.6 л.; на 11. XII — 0.2 л.; на 12. XII — 9.4 л.; на 13. XII — 4.2 л.; на 14. XII — 3.6 л.; на 17. XII — 22.6 л.; на 18. XII — 12 л.; на 20. XII — 0.2 л.; дждъ на 21. XII — 1.4 л. снѣгъ; на 25. XII — 8.2 л.; на 26. XII — 4 л.; на 27. XII — 1 л. мъгла; на 29. XII — 0.7 снѣгъ; на 30 XII — 0.4 л. снѣгъ на кв. м. Или всичко валежи отъ дждъ, снѣгъ и мъгла е 101 литръ на кв. метъръ.

Падналия напоителенъ дждъ попречи въ много села за извършване есенна дълбака оранъ и се спря изобщо всѣка полска работа:

Състоянието на отдѣлнитѣ отравсли е както следва:

ЗЕМЛЕДѢЛИЕ: Поради падналия напоителенъ дждъ есеннитѣ посѣви се развиваха при благоприятни условия, но сж все още слаби и посрещатъ зимата не добре вкоренени. Появилитѣ се въ района въ голѣмъ размѣръ полски мишки сж намалени и повредитѣ сж незначителни. На много мѣста продължи подготовката на почвата за пролѣтни сеидби. Сжщо продължи работата съ изнасяне оборс. торъ на нивитѣ.

СКОТОВЪДСТВО Състоянието на добитѣка е изобщо добро. Разплодния добитѣкъ съ малки изключения сж почти изкарва на паша и само вечеръ се слабо подхраива. Болести съ епидемиченъ характеръ нѣма въ района.

ЛОЗАРСТВО. Прооължи заряването на лозята и започна реголването на мѣста за нови лозя.

ОВОЩАРСТВО, Продължи разсаждане на нови овощни градини и започна подготовката на мѣста за нови такива.

ПЧЕЛАРСТВО. Зазимуваха при достатъчно медъ.

Ценитѣ на земледѣлскитѣ произведения презъ месеца сж били следнитѣ:

Пшеница 280—290 лв.; Ржжъ 183—200 лв.; Царевица 205—220 лв.; Ечмикъ 185—210 лв.; Овесъ 180—205 лв.; Бобъ 520—586 лв.; Слънчогледъ 422—500 лв. стотѣхъ кгр. Месо го-сеждо 20—22 лв. кгр.; Сирене 32—36 лв. кгр.; Свипско месо 28—30 лв. кгр.; Яйца 2 80—3 лв. парчето.

Директоръ на Катедрата: П. Поповъ.

КОСТЕНО БРАШНО (Изкуств. торъ)

Костено брашно за наторяване лозя, зеленчукови градини, ниви, ливади и др. е доставено въ голѣмо количество въ клоната на земледѣлската банка и е започнато раздаването му по 2 лв. на кгр. На декаръ се употребява до 60 кгр. костено брашно,

Катедрата препоръчва на лозаритѣ, градинаритѣ и др. да използватъ и си набрватъ отъ тоя цененъ торъ.

Нека се знае, че съ изнасянето зърното отъ нашитѣ ниви въ чужбина, както и съ износа на добитѣка, гроздето и др. ний изнасяме въ най-голѣмо количество една отъ най-ценнитѣ храни — фосфорната киселина отъ нашитѣ почви. За да не ги изцотимъ и обезсилимъ окончателно — нашитѣ лозя, градини, ниви и ливади ежегодно трѣбва да торимъ почвитѣ. Поради на недостигъ отъ естествени торове налага ни се да прибегнемъ и къмъ искусствени такива и то преди всичко къмъ костеното брашно, който е единствения искусственъ торъ, който се приготвява у насъ. Всѣки за себе си трѣбва да опита действието на тия торове.

Отъ КАТЕДРАТА.

ПТИЦЕВЪДЦИ,

За да нѣма въ двороветѣ Ви болестъ и моръ по дворнитѣ птици, заравяйте труповѣтѣ на умрелитѣ дълбоко въ земята.

Добре би било да се изгарятъ.

За появата на болестъ съобщавайте о време на ветеринарната властъ.

Печатница „Войниковъ“ - Варна

Земледѣлски бюлетинъ

За състоянието на времето, добитѣка, както и за хода на стопанскитѣ работи презъ м. декември 1930 г. въ Варненска околия.

Времето презъ месеца бѣше промѣнливо дъждовно, облачно, мъгловно и отъ време на време духаха сѣверо източни и сѣверо западни ветрове. Въ началото на месеца паднаха напоителни дждове, които продължиха съ малки прекъсвания презъ цѣлия месецъ. Къмъ втората половина на месеца падна снѣгъ и въ цѣлата околия покри слаба снѣжна покривка, като навредъ въ сѣверната частъ на

Върховна Сметна

Преписъ.

ПАЛАТА

Решение № 759.

гр. София

Върховната Сметна Палата въ общо събрание на отделенията ѝ въ заседанието си отъ 11. XII. 1930 г. е решила:

Общинските съвети не сж властни да опредѣлятъ размѣра на заплатитѣ на служителитѣ си Тѣзи размѣри сж опредѣлени въ табличитѣ за заплатитѣ и длѣжноститѣ на служителитѣ при изборнитѣ учреждения. При гласуване бюджетитѣ на общинитѣ, общинскитѣ съвети еж длѣжни да гласуватъ кредитѣ за заплатата на служителитѣ си по она размѣръ, който е опредѣленъ въ табличитѣ.

Настоящото решение да се съобщи на окр. см. палати за сведение.

За Председателъ: (п.) Харалампиевъ.

Секретаръ: (п.) Б. Шалваджиевъ

В ъ р н о, при Варнен. Окр. Управление

Подсекретаръ: Ковачевъ.

Варненска

До Г. г.

Окр. Постоянна Комисия

Общинскитѣ Кметове

№ 43

3 януарий 1931 г.

въ Окрѣга.

гр. Варна

Съобщавамъ Ви, Господинъ Кмете, че длѣжимитѣ суми отъ общината Ви къмъ кокисията ни ще внасяте на окр. приходъ, както следва:

1) За издрѣжка санитарния персоналъ въ окрѣга и 2) Фондъ „Телефонна мрежа“ направо на окр. бирникъ срѣщу квитанция или въ Б. Н. Банка въ гр. Варна или Провадия, съ вн. листове.

Останалитѣ:

1) За постройка Ветеринарни лѣчебници и амбулатории на окр. бирникъ срѣщу квитанция или въ Б. Земл. Банка;

2) За окр. водоснабдително бюро и

3) За окр. планоснемачно бюро ще се внасятъ съ вн. листове въ Б. Земл. Банка.

Председателъ: Л. Черпански.

Окр.-бирникъ: Х. Ивановъ.

Варненска

До Г. г.

Окр. Постоянна Комисия

Общинскитѣ Кметове;

№ 17

2. януарий 1931 г.

Председателитѣ на училищнитѣ
настоятелства и кооперации
въ окрѣга.

гр. Варна

Предъ видъ, че финансовата година приближава да изтече, поканвате се въ най-скоро време, да внесете абонамента на окръженъ вестникъ за 1930/31 финансова година.

Председателъ: Л. Черпански

Секретаръ: Н. Николиевъ

Българска
Центр. Кооперативна Банка
Застрахователитѣ отдѣлъ
№ 56247
25. XII. 1930 г.
гр. София

До Господина
Окрѣжния Ветеринаренъ
Лѣкаръ
гр. Варна.

Съгласно забележката къмъ § 23 отъ устава на здружаванията за застраховка на добитъкъ, за придобити недостатѣци: като хроническо куцане, ослѣпяване и др. не се плаща ебезщетение. Понеже има случаи, когато ветер. лѣкари и фелдшери сж давали мнение за убиване по необходимостъ на животни, които сж придобили нѣкои отъ поменатитѣ недостатѣци, като ослѣпяване и понеже тѣхното мнение е послужило като мотивъ за убиването на нѣкои застрах. животни, а съ това е нарушенъ устава, молимъ обѣрнете вниманието на подведомственитѣ Ви ветеринарни органи да не даватъ мнение за убиването по необходимостъ, когато се касае за застраховани животни съ придобити недостатѣци, като ослѣпяване или хронич. куцане.

Съ пиздравъ, Б. Ц. Кооп. Банка: Началникъ отдѣла: (п) П. Кръстевъ, Администраторъ: (п) не се чете.

Настоящото въ преписъ се изпраща на г. г. длѣжностнитѣ ветеринарни лѣкари въ Варненски окръгъ и участѣкова ветеринарни фелшери въ с. с. Яйла. Белево, Русларъ, Крумово и Еникъо — за сведение и изпълнение. гр. Варна, 30 декемврий 1930 год.

№ 3158

Окр. Ветер. Лѣкаръ: Д-ръ Тюлевъ

Секр. Счетоводителъ: Друмевъ

Мастѣнлийско
Окрѣжно Управление
№ 3030

19. декемврий 1930 г.

гр. Мастанлий

Преписъ.

До г. г. Окрѣжнитѣ

Управители

въ Царството.

Въ окръга ми постоянно идватъ хора изъ разнитѣ мѣста на Царството за да дирятъ служби. Повече отъ тѣхъ сж бедни, които следъ известно престояване тукъ привѣршватъ оскуднитѣ си средства и нѣматъ възможностъ да се завърнатъ въ роднитѣ си мѣста.

За да се избегне за въ бѣдаще това безполезно и съпроводено съ трудности и страдания разтакане, моля наредете, Госпоинъ Управителю, да се разгласи чрезъ Окол. Началници на общинитѣ отъ поварения Ви окръгъ, че въ Мастѣнлийския окръгъ всички служби сж заети и освенъ това има единъ голѣмъ брой кандидати които чакатъ откриване на вакантни мѣста, и че възможността да се намѣртятъ служби за новопристигнали е съвършено изключена.

Окр. Управителъ: (п.) не се чете.

Секретаръ: (п.) не се чете.

В ъ р н о, при Варнен. Окр. Управление

Подсекретаръ: Ф. Ковачевъ

До г. г. Градскитѣ Кметове, Градоначалника и Околийскитѣ Началници въ Окрѣга.

За сведение и разгасиване.

№ 7336, гр. Варна, 24 декемврий 1930 г.

Окр. Управителъ: Б. Кисовъ

Подсекретаръ: Ковачевъ

Емировско Училищно Настоятелство

Обявление № 42

с. Емирово, 12 януарий 1931 год.

Емировското училищно настоятелство съобщава на интересующитѣ се, че на 11-тия день следъ обявата на настоящето, ще се произведе търгъ съ явна конкуренция въ Емировското основно училище отъ 10—12 часа пр. обѣдъ за отдаване на наематели следнитѣ училищни имоти:

1) Нива „Калафатъ“ отъ 12.1 дек.

2) Нива „Задъ корията“ отъ 49.9 дек.

3) Нива „Ея-йолу“ отъ 31.3 дек.

4) Нива „Юкюзъ—аланжъ“ отъ 32.5 дек.

5) Нива „Юклери—меше“ отъ 44.5 дек.

6) Нива „Алиманъ—кору“ отъ 10.1 дек.

7) Нива „Теке—меше“ отъ 40.1 дек.

8) Нива „Юклери“ (при Аяровата) отъ 31.6 дек.

Първоначална оценка на декаръ за година е 50 лева. Залогъ за правоучастие 10 на сто върху първоначалната оценка. Разносцитѣ по търга, гербъ и др. сж за смѣтка на наемателя. Поемнитѣ условия могатъ да се видятъ всѣки день въ училищната канцелария.

Отъ Училищното Настоятелство

ВАРНЕНСКИ ОКРѢЖЕНЪ ВЕТЕРИНАРЕНЪ ЛѢКАРЪ

БЮЛЕТЕНЪ № 24

За хода на акугнитѣ, заразни (еписоотически) болести по домашнитѣ животни въ Варненски окръгъ, за врѣмето отъ 16 до 31 XII 1930 г.

Новоконстатирани:

- 1) „Дуринъ“ по конетѣ; Провадийска околия с. Есетлий.
- 2) „Сапъ по конетѣ“ Варнен. околия с. с. Бояна, Николаевка, Гюндоеу, Чатма, Козлуджа и Гебешъ.
- 6) Провадискка околия с. Куванлъкъ.

Върлуоци:

- 1) „Антраксъ“ по говедата а) Варненска околия с. Преселци.
- 2) Бѣсъ по кучетата: а) Варнен. ок. г. Варна с. с. Белево, Доужа и Пашантъ.
- 6) Провадискка околия въ гр. Провадия, с. с. Кюпри-къой, Преджа, Вълчи долъ и Гор. Чифликъ.
- 3) „Дуринъ“ по конетѣ: а) Варненска околия с. с. Ботезово, Бояни, Крумово, Долна Кумнуджа, Доуджа, Дишъ-пудаакъ, Климентово, Гевреклеръ, Ени къой, Елечъ, Бѣлево и Аврненъ.
- 6) Провадийска околия с. с. Гюкче-дюлюкъ, Нова-шипка, Преджа, Теетиджий, Копузчий и гр. Провадия.
- 4) „Сапъ“ по конетѣ: Варнен. околия с. Авренъ
- 5) „Кокоша холера“ а) Варнен. околия с. Белево
- 6) Провад. околия гр. Провадия и с. с. Черковна, Кюпри-къой и Ново-село.

гр. Варна, 9. I. I 1931 г.

ОКР. ВЕТЕР. ЛѢКАРЪ: Д-ръ Тюлевъ